

18.03.2018.
Nr. 1.-5.2./44

Zemkopības ministrijai
zm@zm.gov.lv

Atzinums par noteikumu projektu “Grozījumi Ministru kabineta 2012. gada 18. decembra noteikumos Nr. 940 „Noteikumi par mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu” (VSS-203)

Latvijas Dabas fonds ir iepazinies ar noteikumu projektu “Grozījumi Ministru kabineta 2012. gada 18. decembra noteikumos Nr. 940 „Noteikumi par mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu” (VSS-203) un iebilst pret noteikumu projekta tālāku virzību:

1. Noteikumu projekts, kas paredz sašaurināt iespējas veidot mikroliegumus sugu un biotopu aizsardzībai, pamatojoties uz izstrādātiem teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem un izdotiem administratīvajiem aktiem, ir pretrunā ar Vides aizsardzības likumā noteikto piesardzības principu (ir pieļaujams ierobežot vai aizliegt darbību vai pasākumu, kurš var ietekmēt vidi vai cilvēku veselību, bet kura ietekme nav pietiekami izvērtēta vai zinātniski pierādīta, ja aizliegums ir samērīgs līdzeklis, lai nodrošinātu vides vai cilvēku veselības aizsardzību) un izvērtēšanas principu (jebkuras tādas darbības vai pasākuma sekas, kas var būtiski ietekmēt vidi vai cilvēku veselību, jāizvērtē pirms attiecīgās darbības vai pasākuma atļaušanas vai uzsākšanas).

Vēršam uzmanību, ka noteikumu projekta anotācijā minētie gadījumi, ar ko tiek pamatota nepieciešamība izstrādāt šos grozījumus, ir tieši tādi gadījumi, kuros abi iepriekš minētie principi nav ņemti vērā:

- 1) izstrādājot teritorijas plānojumu un nosakot plānotās apbūves teritorijas, netiek veikta aizsargājamo sugu un biotopu izpēte, kā arī ir gadījumi, kad teritorijas plānošanas procesā informācija par aizsargājamām dabas vērtībām netiek ņemta vērā un plānotās apbūves teritorijas bez kāda izvērtējuma un ietekmes uz dabas vērtībām mazināšanas “pārceļo” no iepriekšējā teritorijas attīstības plānošanas dokumenta uz vēlāk izstrādātu;
- 2) teritorijā, uz kuru attiecas Rīgas reģionālās virsmežniecības 2016.gada 8.februāra lēmums Nr.VM5.7-4/96 par mikrolieguma veidošanu, ar novada pašvaldības lēmumiem tika atļauta meža zemes, ko visā platībā aizņem īpaši aizsargājams biotops, sadalīšana apbūves gabalos, neņemot vērā ne Vispārējos teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumos, ne novada Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos noteikto prasību izstrādāt detālplānojumu;
- 3) pirms apliecinājuma izsniegšanas koku ciršanai mežā, kā arī pirms būvatļaujas izsniegšanas gadījumos, kad netiek veikts ietekmes uz vidi novērtējums vai netiek izsniegti reģionālās vides pārvaldes tehniskie noteikumi, netiek veikta aizsargājamo sugu un biotopu inventarizācija.

Tādējādi šādos gadījumos, tostarp arī tad, ja īpaši aizsargājams biotops tiek konstatēts anotācijā minētajā “dabas skaitīšanas” projektā, nav cita instrumenta kā mikrolieguma

veidošanas ierosināšana, lai nepieciešamības gadījumā varētu piemērot Vides aizsardzības likumā noteiktos principus un izvērtētu iespēju saglabāt konkrēto sugas vai biotopa atradni. “Noteikumi par mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu” dod iespēju visām iesaistītajām pusēm sniegt viedokli un “atbildīgā institūcija, pieņemot lēmumu par mikrolieguma izveidošanu, izvērtē pašvaldības un zemes īpašnieka vai, ja tāda nav, nomnieka vai tiesiskā valdītāja viedokli un sabiedrībai nozīmīgas sociālās un ekonomiskās intereses””.

2. Noteikumu projekts ir pretrunā ar Attīstības plānošanas sistēmas likumā noteikto ilgtspējīgas attīstības principu (tagadējām un nākamajām paaudzēm nodrošina kvalitatīvu vidi un līdzsvarotu ekonomisko attīstību, racionāli izmanto dabas, cilvēku un materiālos resursus, saglabā un attīsta dabas un kultūras mantojumu), jo noteikumu projektā minētajos gadījumos dabas aizsardzības intereses tiek pakļautas ekonomiskajām interesēm bez jebkāda izvērtējuma.

3. Sagatavojot noteikumu projektu, nav izvērtēta tā ietekme uz vidi, ko nosaka Vides aizsardzības likuma 4. pants (izstrādājot politikas plānošanas dokumentu un normatīvo aktu projektus, izstrādātājs plānošanas dokumenta vai normatīvā akta projekta anotācijā izvērtē tā ietekmi uz ilgtspējīgu attīstību un vidi). Tāpat arī nav ievērots Ministru kabineta instrukcijā Nr.19 (15.12.2009.) “Tiesību akta projekta sākotnējās ietekmes izvērtēšanas kārtība” noteiktais, kas cita starpā prasa izvērtēt arī:

- noteikumu projekta izstrādes mērķi un nepieciešamību, tajā skaitā raksturojot iespējamās alternatīvas, kas neparedz tiesiskā regulējuma izstrādi;
- efektivitāti mērķa sasniegšanā, tajā skaitā raksturojot iespējamās alternatīvas, kas paredz cita veida vai zemāka līmeņa tiesiskā regulējuma izstrādi;
- ietekmi uz vidi;
- ietekmi uz spēkā esošo tiesību normu sistēmu un Latvijas Republikas starptautiskajām saistībām.

4. Noteikumu projekts ir pretrunā ar Sugu un biotopu aizsardzības likumā noteikto mērķi, nodrošināt labvēlīgu aizsardzības stāvokli sugām un biotopiem, kā arī likumā noteiktajām īpaši aizsargājamo sugu aizsardzības prasībām (piemēram, aizliegta dzīvotņu postīšana, putnu dzīvotņu piesārņošana, kaitējuma nodarīšana tām vai citāda putnu traucēšana).

5. Noteikumu projekta anotācija liecina, ka noteikumu projekta, kas būtiski ierobežo sugu un biotopu aizsardzības iespējas, sagatavošanai nav veikta mikroliegumu sistēmas analīze Latvijā, bet kā pamatojums tiek izmantots tas, ka “*Latvijas Pašvaldību savienība un Latvijas Lauksaimnieku sadarbības padome pauž satraukumu par esošo situāciju*”, “*mikrolieguma noteikšana šādā zemē daudzos gadījumos nozīmētu to, ka nav iespējams paplašināt saimniecības, piemēram, fermu, graudu kalšu un citu ražošanas ēku būvniecība*”, “*nevienu normatīvā aktā nav dots skaidrojums, ko nozīmē apbūves teritorija ar izbūvētu infrastruktūru*”, “*tieks ierosināta tiesvedība, kurā ir iesaistīts Valsts meža dienests*”, “*neatkarīgi no pieņemtā lēmuma par mikrolieguma izveidošanu vai priekšlikuma noraidīšanu lēmums tiek apstrīdēts tiesā*”, “*šādi precedenti rada bažas*”, “*Latvijas Lauksaimniecības organizāciju sadarbības padome uzsver arī to, ka mikroliegumus nevar veidot vietās, par kurām jau izsniegti koku ciršanas apliecinājumi*”. Tas liek domāt par Zemkopības ministrijas nihilistisku attieksmi pret Latvijas Republikas normatīvajos aktos nostiprināto vides aizsardzības sistēmu, kā arī par konkrētu personu ekonomisko interešu lobēšanu un Zemkopības ministrijas neizpratni par tiesas lomu strīdu risināšanā tiesiskā valstī.

Ģirts Strazdiņš, Latvijas Dabas fonda direktors

L.Engēle t.26102617; lelde.engele@inbox.lv